

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ การลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติโดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการถึงเวลาบ่าย 2 โมงครึ่งหรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของแต่ละโรงเรียนซึ่งมักจะเป็นช่วงบ่าย 4 โมง หรือเวลา 16.00 น. ดังนั้นช่วงระยะเวลาว่างระหว่างเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้านซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษมีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกันหรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 1)

รัฐบาลมีนโยบายด้านการศึกษาในระดับพื้นฐานด้วยการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังกล่าว อีกทั้งกระแสของการวิจารณ์การใช้หลักสูตรปัจจุบัน ว่านักเรียนใช้เวลาเรียนในห้องเรียนมากกว่าประเทศอื่น ๆ แต่ผลการเรียนรู้กลับไม่สัมพันธ์ในทางบวกกับเวลาเรียน นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จึงน่าจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับกระแส ปรับลดเวลาเรียนในห้องเรียนลงบ้าง แล้วจัดกิจกรรมที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริงนอกห้องเรียนด้วยการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาในห้องในลักษณะของการบูรณาการสหวิชา วางแผนจัดกิจกรรม มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เป็นผลผลิตตามที่นักเรียนสนใจ เน้นการปฏิบัติงานตามสภาพจริง ในรูปของทักษะชีวิตที่เหมาะสมกับระดับของนักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และมีความสุขเป็นหลัก โดยยึดหลักทักษะการทำกิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต

สอดคล้องกับหลักสูตรใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต 2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) คือ การมีศีลธรรม จรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม 3) กิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hand) คือ การมีความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน 4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) คือ การมีสุขภาพแข็งแรง การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งการมีสุขลักษณะที่ดี โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาลในการสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแนวคิดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปรับลดเวลาเรียนเฉพาะในห้องเรียนให้น้อยลงและให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ทั้งนี้ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็กควรเรียนรู้ ดังนั้น ครูต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีม หรือเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 1 - 2)

ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญโดยต้องเป็นผู้วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล ออกแบบกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ร่วมเสวนาทบทวนหลังการปฏิบัติ และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ประเมินและพัฒนา นักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 11)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนในสังกัด โดยให้โรงเรียนพิจารณาปรับลดชั่วโมงเรียนของบางวิชาให้น้อยลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ครูต้องใช้ความสามารถในการอธิบายและบูรณาการให้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการ

คิดวิเคราะห์ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2559, หน้า 1 - 4) อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้แก่ ครูบางคนยังไม่เข้าใจในเรื่องของการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มาใช้ในโรงเรียน ครูบางคนไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการจัดกิจกรรม เพราะครูแต่ละคนมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันในเรื่องของการจัดกิจกรรม บางท่านไม่มีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากรายวิชาสอนของตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มภาระแก่ครูผู้สอนต้องเตรียมการสอนเพิ่มและการจัดหากิจกรรมเพิ่ม (วิลาวัลย์ บุญเพ็ญ, 2560, หน้า 276)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีสนใจที่จะศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้ กับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ของครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 180 คน จากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 180 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2561, หน้า 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 123 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 49) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ระดับการรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินผล และ 4) ด้านการทบทวนหลังการปฏิบัติ

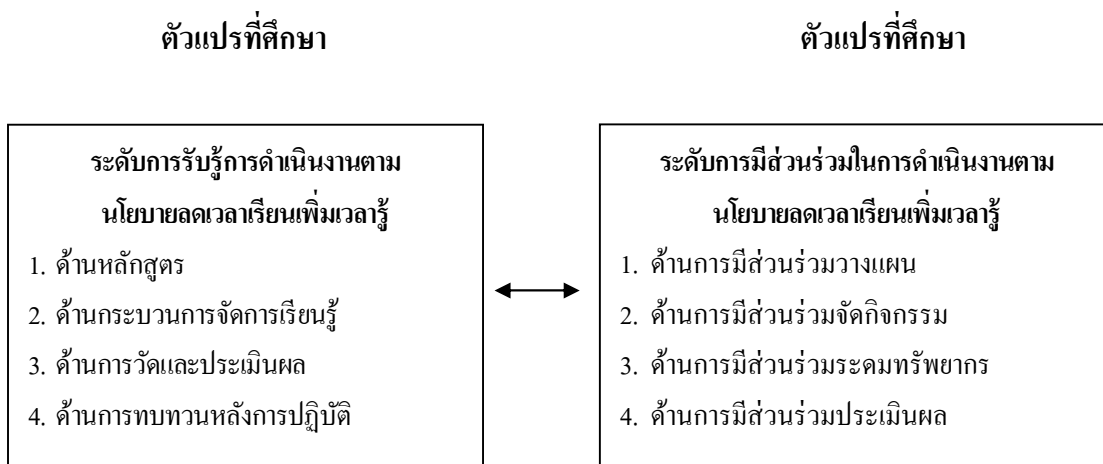
2.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม 3) ด้านการมีส่วนร่วมระดมทรัพยากร และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ระดับการรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการ ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 12) ที่กำหนดให้การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินผล และ 4) ด้านการทบทวนหลังการปฏิบัติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด และงานวิจัยของ ทวี ศรีนวล (2547, หน้า 12) ; ประยงค์ แสนสุข (2549, หน้า 10) ; สมบัติ สังกวาลย์สวอย (2550, หน้า 8) ; สิริทิพย์ ลิทธิศักดิ์ (2554, หน้า 4) ;

และ ประจวบ หนูเลี้ยง (2558, หน้า 16) สรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม 3) ด้านการมีส่วนร่วมระดมทรัพยากร และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล แสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หมายถึง แนวทางหรือกรอบที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานหรือปฏิบัติในการลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาไปความรู้ ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรงคิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น

2. การรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หมายถึง ความรู้สึนึกคิดของครูวิชาการต่อการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และ ด้านการทบทวนหลังการปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง การรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนในประเด็น หลักสูตรมีความเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นเรียน หลักสูตรมีสัดส่วนโครงสร้างเวลาเรียนสอดคล้องกับโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีการจัดทำโครงสร้างเวลาเรียนและวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จัดโครงสร้างเวลาเรียนตาม

ความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรปรับ โครงสร้างเวลาเรียนตามความพร้อมของโรงเรียน หลักสูตร มีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและสังคมปัจจุบัน สามารถทำให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรสถานศึกษาได้ มีการปรับ โครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษาและจัดทำตารางเรียนให้ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ แต่ละระดับชั้น รายวิชาตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ในหลักสูตร มีความเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นเรียน และออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ จัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

2.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายลด เวลาเรียนในประเด็น กระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นเรียน มีการกำหนด กิจกรรมให้ตอบสนองความต้องการและวุฒิภาวะของผู้เรียน จัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับความ สนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับ ผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรม คัดเลือกรูปแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ตามความสนใจของ ผู้เรียน เลือกรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน กำหนดระยะเวลาการจัดกิจกรรม ชัดเจนดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด ดำเนินการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ครอบคลุม หลักสูตร 4 แห่งการศึกษา การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จริง การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน การออกแบบ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการออกแบบกิจกรรมลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลา เรียนในประเด็น มีการวัดและประเมินผลเพื่อสร้างความเข้าใจการนำนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ครูและ ผู้เกี่ยวข้อง มีการวัดและประเมินผลเพื่อส่งเสริม สนับสนุน บังคับให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างมี ประสิทธิภาพ มีการวัดและประเมินผลเพื่อปรับ โครงสร้างเวลาเรียนและจัดทำตารางเรียนให้ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม และมีการวัดและประเมินผลเพื่อเลือกกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนอง ความต้องการและวุฒิภาวะของผู้เรียน

2.4 ด้านการทบทวนหลังการปฏิบัติ หมายถึง การรับรู้การดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียนในประเด็น หมายถึง การรับรู้การดำเนินงานตาม นโยบายลดเวลาเรียนในประเด็น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ ถ่ายทอดแก่ชุมชนได้ สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้ และ มีความมั่นใจและสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้

3. การมีส่วนร่วมการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่เปิดโอกาสให้ครูวิชาการได้ร่วมวางแผน ร่วมจัดกิจกรรม ร่วมระดมทรัพยากร และร่วมประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมวางแผน หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจในการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การมีส่วนร่วมในการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ไปสู่การปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ สื่อแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการวางแผนระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในวิเคราะห์นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และกำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ การมีส่วนร่วมในการประชุมชี้แจงครูและบุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความพร้อมของโรงเรียนด้านครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่

3.2 การมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น ในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียนจากการร่วมกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่นักเรียนสนใจ ก่อนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน การมีส่วนร่วมในการอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์ ทุกรายวิชา และทุกภาคเรียน และการมีส่วนร่วมในการแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้อีก่อนการสอน ทุกครั้ง

3.3 การมีส่วนร่วมระดมทรัพยากร หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยการมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาห้องเรียน ห้องสมุดไว้บริการนักเรียนก่อนเปิดทำการเรียนการสอนทุกภาคเรียนหรือทุกปีการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ชุมชน ให้บริการคำแนะนำแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ อย่าง เช่น ห้องสมุดแผนก ห้องบริการอินเทอร์เน็ต การมีส่วนร่วมในการจัดปฐมนิเทศหรือจัดประชุมชี้แจงก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน และการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

3.4 การมีส่วนร่วมประเมินผล หมายถึง การดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยการมีส่วนร่วมในการแจ้งวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล และ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลที่ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

4. ครูวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในปีการศึกษา 2561

สมมติฐานการวิจัย

ระดับการรับรู้ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูวิชาการใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทราบระดับการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. สถานศึกษาได้แนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในการพิจารณาสนับสนุน หรือปรับปรุง แก้ไขในส่วนที่ยังเป็นจุดอ่อนและการพัฒนาต่อไป

3. ครูได้แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือสถานศึกษาในการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1